

TN § 79

Motion Skapa förutsättningar för mer grundvatten på Gotland

Ärendenummer: TN 2022/4547

Paragraf föregående instans: TN AU § 63

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden beslutar att föreslå Regionfullmäktige att avslå motionen.

Sammanfattning

Motion har inkommit där Liberalerna Gotland yrkar:

- att Regionstyrelsen ges i uppdrag att initiera en flytt av recipienten för reningsverket i Visby in på ön för att återvinna renat vatten
- att Regionstyrelsen ges i uppdrag att initiera en utredning om att flytta reningsverket i Visby in på ön för att frigöra mer yta för byggande i Visby.

Ändamålet med motionen att spara vatten på ön är mycket bra tänkt och ligger i linje med hur TKF och VA-avdelningen tänker. Att flytta recipient och reningsverk till inlandet skulle kräva mycket stora ytor som inte finns att tillgå i dagsläget. Även är det i dagslägen osäkert om EUs nya avloppsdirektiv kommer förbjuda att bevattna grödor med renat spillvatten.

Kostnaden för att genomföra förslagen i motionen skulle vida överskrida de intäkter som regionen skulle få vid en försäljning av fastigheten som reningsverket ligger på.

Det finns andra förslag som minskar vattenförbrukningen samt att återanvända det renade spillvattnet som tekniskt vatten eller dricksvatten som med stor sannolikhet är billigare än att bygga nytt reningsverk på annan plats.

Bedömning

Ändamålet med motionen att spara vatten på ön är mycket bra tänkt och ligger i linje med hur TKF och VA-avdelningen tänker. I dagsläget så finns 4 liknande anläggningar på Gotland där kommunalt spillvatten används till bevattning.

EU's Avloppsdirektiv håller på att revideras och tidiga utkast kan tyda på att de bevattningsdammar för spillvatten som finns på Gotland kan komma att bli olagliga om inte texten ändras till våran fördel.

Att flytta recipient till inlandet som våtmark, bevattningsdammar eller infiltration kräver mycket stora ytor uppskattningsvis minst 100 hektar som i dagsläget inte finns att tillgå. Placeringen av en inlandsrecipient skulle även bli med ganska stort avstånd från Visby på grund av att den inte får läggas inom det vattenskyddsområdet som finns runt Visby.

Kostnader för att dra ledningar från nuvarande reningsverk till närmast möjliga recipient hamnar på minst 30 miljoner kronor. Att pumpa spillvattnet hela vägen är också förknippat med stor energiförbrukning.

Att bygga ett nytt reningsverk på annan plats uppskattas att kosta uppåt 1 till 1,5 miljarder kronor. Fördelar med detta skulle vara att reningsverket kan bli väl anpassat för framtida krav och att det då bör byggas med genomströmningsteknik så att pumpning undviks så långt som det är möjligt i reningsverket.

Att riva befintligt och bygga nytt är aldrig gynnsamt ur hållbarhetsperspektiv. Reningsverket består av stora bassänger som är gjutna av betong som måste rivas och destrueras.

Att riva reningsverket för att sälja marken för bostadsändamål bör inte vara möjligt då platsen även ligger innanför området för omgivningspåverkan buller från riksintresset hamnen.

Teknik – Ledningsnätet i Visby är lagt så att det lutar ner mot reningsverket, att ändra på detta är mycket kostsamt och svårt. För att kunna flytta reningsverket så måste på platsen för nuvarande reningsverk finnas en pumpstation som pumpar vattnet hela vägen till nya reningsverket eller nya recipienten. I långa ledningar för spillvatten kommer det bli svårt att undvika bildandet av svavelväte som doftar väldigt illa.

För att transportera spillvattnet så behövs flertalet pumpstationer. Detta medför att varje pumpstation måste ha möjlighet till nödbräddning vid strömavbrott eller teknisk störning. Dessa bräddningar medför att orenat spillvatten går ut i diken eller i östersjön.

Framtiden - I en nära framtid bör det enklaste och billigaste vara att återanvända spillvattnet. Att rena spillvatten till tekniskt vatten för bevattning m.m. är i dagsläget fullt möjligt, det kommer göras tester på Visby reningsverk under 2023-2024 för att se vilken renhet som skulle kunna uppnås genom filtrering och desinfektion av renat spillvatten. Att rena spillvattnet ytterligare till dricksvatten är i dagsläget tekniskt möjligt men lagarna och abonnenterna är inte helt tillåtande till denna snabba återanvändning av spillvatten.

Det är igång ett projekt där Arla och Gotlands slagteri har för avsikt att rena sitt processvatten och återanvända detta som tekniskt vatten, detta kommer spara stora mängder dricksvatten.

För att avlasta Visby reningsverk och säkra att reningsverket fortsatt kan vara REVAQ-certifierat så finns tankar på att låta

slamtömning från enskilt avlopp köras till annat reningsverk
alternativt att bygga ett separat reningsverk för detta slam.

Barn- och genusperspektiv –Inte tillämpligt

Landsbygdsperspektiv – Stora ytor på landsbygden skulle behöva
tas i anspråk för att ta omhand den stora mängden renat
spillvatten. Eventuellt några få närliggande lantbrukare skulle
kunna utnyttja vattnet för bevattning.

Ekonomisk konsekvensanalys – Mycket dyrt, det bör vara mycket
billigare att uppgradera befintligt reningsverk och att återanvända
som tekniskt vatten eller dricksvatten.

- Flytta reningsverk inkl. ledningsnät och infiltrationsdammar
uppskattas till ca 1 till 1.8 miljarder.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden beslutar att föreslå Regionfullmäktige att avslå
motionen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, Teknikförvaltningen daterad 2023-02-07

Motion daterad 2022-06-20

Regionfullmäktige 2022-06-20, § 129

Skickas till

Regionstyrelsen ref RS 2022/857